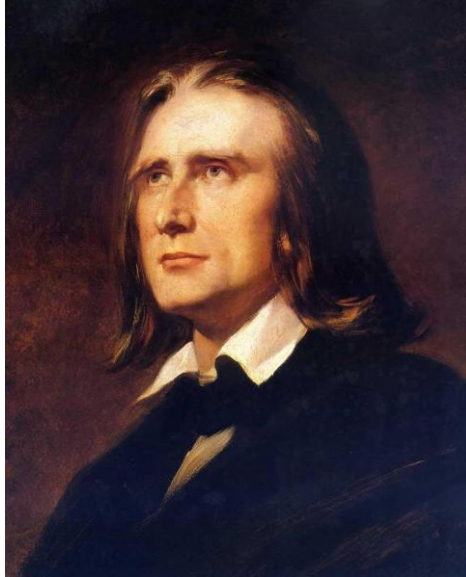

LISZT FERENC A MAGYAR RÁDIÓBAN

Wilhelm von Kaulbach: Liszt Ferenc 1856-ban

Ünnepi hangversenyek közvetítése Sopronból (1929)

1929-ben még nagyon is közeli volt az 1920-as trianoni határozat Magyarország új határaitól. Sopron volt az egyetlen magyar város, amely akkor szabadon dönthetett jövőjéről. Népszavazáson dőlt el, hogy a város és a környékén lévő falvak lakosai Ausztriához, vagy Magyarországhoz akarnak-e tartozni. A többség Magyarországot választotta továbbra is hazájának. Így ez a nyugati határvidéken lévő patinás, kulturált, szép város a mienk maradt. Az 1929-es év folyamán hangversenyek, ünnepi misék, kamarazene estek rendezésével ünnepelték a *Soproni Zeneegyesület* alapításának 100 éves évfordulóját.

¹ Bieliczkné Buzás Éva szerkesztő, zenei író. Részletek a szerző *Rádiófónia* – 75 esztendő a magyar zene hullámhosszán 1925-2000. c. tanulmányból.

Dohnányi Ernő és Bartók Béla
(Fotó: MTA BTK ZTI / Molnár Jenő Antal)

1929.október 22-én Liszt Ferenc születésnapjára emlékeztek. A nagy magyar zeneművész emlékét mindig nagy gonddal őrizték Sopronban, hiszen a közeli Doborjánban született és 9 éves korában éppen e városban lépett először közönség elé. A zeneértő közönség számon tartotta, hogy innen indult el a zongoraművész-zeneszerző fényes pályafutása. A soproni koncerteken jelen volt Molnár Jenő Antal zenekritikus is. Az ő írásából idézek: „A Liszt Ferenc emlékhangverseny volt a jubileumi ünnepek búcsúestje. A hangverseny műsorán Magyarország két legnagyobb zongoraművészenek Bartók Bélának és Dohnányi Ernőnek neve került egymás mellé. Hosszú idők óta először történt meg, hogy együtt, egy hangverseny keretében léptek fel, mint zongoraművészek. Bartók Liszt Ferenc *Weinen und Klagen* változatait adta elő. A krisztusi tragédiát ecsetelő robusztus, megrázó hangzatok klasszikus tökélytel mintázták meg keze alatt. Feledhetetlen volt a művet záró fölséges korál megkapó áhítata. Dohnányi a *h-moll* szonátát, a romantikus mondanivalók gyönyörű költeményét játszotta, amelyet senki nálánál beszédesebben tolmácsolni nem tud.

A két nagy művészhez harmadiknak Stefániai Imre csatlakozott, aki Liszt Assisi Szent Ferenc *legendáját* adta elő. Petőfi Sándor híres soproni katonáskodásához kapcsolódó aktualitással Hubay Jenő *Petőfi-dalai* szerepeltek még a műsoron Székelyhidy Ferenc előadásában, Herz Ottó zongorakíséretével.”

[Hubay Jenő: Két dal Petőfi Sándor verseire - SÁNDOR JUDIT/1./ - MELIS GYÖRGY/2. \(4:11\)](#)

Elfeledett Liszt-mű Hubay Jenő átíratában (1930)

február 3-án magyar zeneművekből összeállított műsort sugárzott a Magyar Rádió, s ezt több külföldi adóállomás is közvetítette. A hangverseny meglepetése egy Liszt-szerzemény bemutatása volt. Címe: *Három cigány, Lenau költeménye, parafrázis hegedűre és zongorára*. Közismert, hogy Lenau: *Die drei Zigeuner* (A három cigány) c. versére Liszt 1860-ban zongorakíséretes dalt komponált. A vers ihlette témából a szerző hegedűre és zongorára is írt egy darabot. Ennek elfeledett kéziratát találta meg Hubay Jenő.

Die drei Zigeuner (6:05)

Liszt Ferenc: Die drei Zigeuner - Nicolaus Lenau verseire
Zempléni Kornél (zongora) és Sándor Judit (ének)
© 1964 HUNGAROTON RECORDS LTD

Íme a *Rádióélet* tudósítása: „A mű nem ismeretlen, hiszen 1864-ben nyomtatásban is megjelent. De ezt a szerzeményt soha senki sem játszotta, még talán Reményi Ede, a nagy magyar hegedűművész sem, akinek a művet Liszt írta és ajánlotta. Liszt Ferenc nem ismerte annyira a hegedűt, hogy a virtuózok igényeinek megfelelő technikával írta volna meg a szólamot, mint azt kápráztató zongorarapszódiaiban tette. Valószínű, hogy korrigálás nélkül nyomtatták ki a kottát, hiszen lejátszhatatlan részek vannak benne. Ezért ment feledésbe a zenei szépségekben gazdag kompozíció.”

Hubay Jenő ifjú korában találkozott Liszt Ferencsel, sőt többször együtt léptek fel hangversenyeken. Amikor az elfeledett Liszt-mű kottája Hubay kezébe került, úgy érezte, mintha maga a mester sugalmazná neki a darab életre keltését. A hegedűművész-zeneszerző módosította a technikailag megoldatlan részeket, átformálta, kibővítette és a dallamokat több helyen tovább szőtte. Az átírt mű új címe: *Három cigány, Lenau költeménye, magyar hegedű rapszódia* lett. A Rádióhangversenyen az új Liszt-Hubay szerzemény hegedűszólamát maga Hubay Jenő játszotta.

F.LISZT (J.Hubay) - Hungarian Rhapsody [Ioannis Mavridis, Nina Metaxa] 19.12.2000 (10:45)

(IOANNIS MAVRIDIS (hegedű), NINA METAXA (zongora))

A Liszt Ferenc Társaság ünnepi estje (1932)

A magyar zenei élet *október* 22-én, Liszt Ferenc születése napján, mindig tisztelettel emlékezik meg nagy muzsikusról. 1932. *októberében* azonban világraszóló Liszt-ünnepségekre készülődtek. Megalakult a Liszt Ferenc Társaság gróf Apponyi Albert és gróf Zichy Jánosné elnöklétével, akik még személyesen ismerték a mestert. Stefániai Imre, a Társaság ügyvezető igazgatója terveikről a következőket mondotta: „A magyar kultuskormányval karöltve készítjük elő a jövő esztendőben, 1933-ban megrendezendő nemzetközi Liszt zongoraversenyt. Szóhoz juttatjuk a fiatal művészeket és előadjuk Liszt alkotásait, ápoljuk hagyományait. Öt év múlva, Liszt halálának 50. évfordulóján haza szeretnénk hozatni Bayreuthból Liszt hamvait, s felállítani Liszt Ferenc szobrát. A magyar Pantheonban akarjuk tudni Liszt hamvait és a magyar szívekben, Liszt, a halhatatlan magyar muzsikusz emléket és remekeit.”

Stefániai Imre, Stiepany (Budapest, 1885. december 13. – Santiago de Chile, 1959. július 4.)
zongoraművész és zeneszerző, főiskolai tanár.

A Liszt Ferenc Társaság 1932. *október* 22-én a Zeneakadémián tartotta alakuló díszhangversenyét, ahol a kor legnevesebb művészei tolmácsolták Liszt műveit. A koncertet a Rádió is közvetítette.

Liszt Ferenc kultusza (1934)

május 28-án a Liszt Ferenc Társaság hangversenyét közvetítette a Rádió a Vigadóból. A Budapesti Hangversenyzenekart Felix Weingartner, a kiváló osztrák karmester vezényelte. Az elsősorban karmesterként ismert Weingartner zeneszerzést is tanult, például 1883-ban, 20 éves korában Liszt Ferencnél. Ez alkalomból jelent meg Papp Viktor zenetörténész cikke *Liszt Ferenc kultusza* címmel. Íme egy részlete: „Liszt kultuszát elsősorban nekünk, magyaroknak kell ápolnunk, hiszen ő *a mienk!* A Magyar Rádió fennállása óta elől jár ebben a munkában. Nincs hét, nincs nap, hogy a nagy magyar zeneszerző valamelyik műve fel ne csendülne. Felvilágosító és tudományos felolvasások sűrűn hangzanak el Lisztről, és a Rádió minden jelentősebb Liszt hangversenyt közvetít.”

Paul Felix von Weingartner (Zára, 1863. június 2. – Winterthur, 1942. május 7.)
osztrák karmester, neoromantikus zeneszerző, zongorista és író
(museum.evang.at)

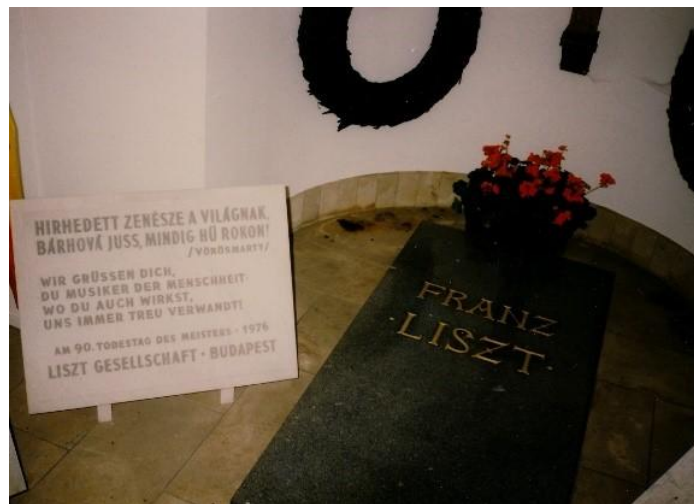
Papp Viktor ezt a gondolatot folytatta Liszt Ferenc halála évfordulóján, amikor a *Rádióélet* hasábjain a következő felhívással fordult a hazai közvéleményhez:

Hozzuk haza Liszt Ferencet! „Ha Bayreuthról beszélünk, nemcsak Wagner, hanem Liszt Ferenc is eszünkbe jut. Hiszen ott halt meg 1886. július 31-én és ott is van eltemetve. Halálakor környezetében egyetlen magyar ember sem volt, Thomán Istvánt és Miska inast kivéve. Thomán, mint fiatal tanítvány nem juthatott befolyáshoz, Miska pedig nem számított. Fejetlenség és zűrzavar uralkodott a koporsó körül. Liszt leányához Cosimához két olyan távirat érkezett ekkor, amely a temetkezési helyre vonatkozott. Az egyiket Wittgenstein hercegné küldte Rómából, mely szerint Liszt mondta neki, hogy Budapesten

akar eltemettetni a Ferencrendiek szerzetesi ruhájában. Ugyanezt erősítették meg Liszt Ferenc magyar barátai is, akik szerint a mesternek van Bécsben egy végrendelete, melyben azon óhaját fejezi ki, hogy holtteste Budapesten temetessék el. A táviratoknak azonban nem volt foganatjuk. Liszt Ferenc Bayreuthban nyugszik ma is és nem idehaza. Holott Richard Wagner városában mindig csak a második hely lehet az övé. Többször és sokan megkísérelték felemelni szavukat ez ellen az igazságtalanság ellen. Kossuth hamvai itthon vannak, Rákóczit haza hoztuk s Liszt még sincs itthon. **Hozzuk haza Liszt Ferencet!** Kiáltjuk a pusztába, milyen régóta már!”

Liszt Ferenc utolsó fényképe

Liszt Ferenc sírja Bayreuthban, amely fölé a város egy mauzóleumot építtetett. A fekete márványlap mellett Vörösmarty Mihály verssorait idézi a felirat: „*Hírhedett zenésze a világnak, Bárhová juss, mindig hű rokon!*” A teremben mindig van magyar zászló, a márványlapon pedig friss virág.

(Forrás: felvidek.ma)

Liszt Ferenc sírja Bayreuthban, amely fölé a város egy mauzóleumot építtetett.
A fekete márványlap mellett Vörösmarty Mihály verssorait idézi a felirat: „Hírhedett zenésze a világnak, Bárhová juss, mindig hű rokon!” A teremben mindig van magyar zászló, a márványlapon pedig friss virág.
 (Forrás: felvidek.ma)

Magyar történelmi arcképek. Liszt Ferenc zongoraciklusának bemutató előadása (1935)

[Historische ungarische Bildnisse - I. István Széchenyi \(3:04\)](#)

[Historische ungarische Bildnisse - II. József Eötvös \(2:47\)](#)

[Historische ungarische Bildnisse - III. Mihály Vörösmarty \(5:06\)](#)

[Historische ungarische Bildnisse - IV. László Teleki \(4:38\)](#)

[Historische ungarische Bildnisse - V. Ferenc Deák \(3:05\)](#)

[Historische ungarische Bildnisse - VI. Sándor Petőfi \(5:37\)](#)

[Historische ungarische Bildnisse - VII. Mihály Mosonyi \(7:12\)](#)

(HUNAROTON, 1999)

1935. március 15-én a Rádió ünnepi műsorában Stefániai Imrezongoraművész igazi zenei csemegével szolgált: bemutatóként játszotta el Liszt Ferenc Magyar

történelmi arcképek sorozatát. E művében Liszt hét olyan közéleti személynek, költőnek, politikusnak és muzsikusnak állított zenei emléket, akikhez kimutathatóan valamilyen személyes kapcsolat fűzte. Ezek a következők voltak: Széchenyi István, Eötvös József, Vörösmarty Mihály, Teleki László, Deák Ferenc, Petőfi Sándor és Mosonyi Mihály.

Liszt 1885-ben életének utolsó előtti évében egészítette ki a már korábban keletkezett négy darabot és komponálta egységessé a ciklust. Azt is tervezte, hogy zenekarra fogja hangszerelni, de erre nem került sor. Ez a ciklus szomorú, gyász-darabokból áll és zeneileg is eltér Liszt korábbi stílusától. Talán ez az oka, hogy oly ritkán csendülnek fel. Liszt életében a kottája sem jelent meg. Göllerich Ágost, Liszt tanítványa lemásolta ugyan a ciklust és 1935-ben Lipcsében talán kinyomtatták. Legalábbis erre utal a *Rádióélet*ben megjelent cikk: „Göllerich másolata a lipcsei Breitkopf és Härtel cég tulajdonába jutott, kiadásra csak most, a Liszt emlékévküszöbén kerül sor. A kiadó cég előzékenysége révén a Magyar Rádió fogja bemutatni a *Magyar történelmi arcképeket*, Liszt magyarságának egyik legmeggyőzőbb dokumentumát.” (Budapesten csak 1956-ban jelent meg nyomtatásban, az *Új Zenei Szemle* folyóirat mellékleteként.)

Március 15-én tehát Stefániai Imre bemutatóként adta elő a kéziratból megtanult darabokat. Az ismert zongoraművész már korábban is sok ismeretlen Liszt-mű bemutatásával szolgálta a Liszt-kultuszt. Az ünnepi műsor bevezető előadását dr. Major Ervin tartotta.

Barabás Miklós: Liszt Ferenc (1847)

(olaj, vászon, 132 x 102 cm — Magyar Nemzeti Múzeum történelmi képcsarnoka, Budapest)

Európa-hangverseny a Liszt-emlékév küszöbén (1935)

Az 1936-os évben ünnepelte a zenei világ Liszt Ferenc születésének 125. és halálának 50. évfordulóját, ezért az 1935. október 22-vel, Liszt születésnapjával kezdődő, a következő születésnapig terjedő évet Liszt-emlékévnek nyilvánították. A *Rádióújság*ban Koudela Géza így írt erről: „Milyen lesz a mi Liszt-emlékévünk? Külsőségeiben nem lehet olyan pompás, olyan ragyogó, mint a nálunk nagyobb, szerencsésebb, gazdagabb, boldogabb kultúrnemzeteké. De tartalmában, s bensőségben azokénál is különbnek kell lennie. Mert ehhez nem pénz, kedvező politikai atmoszféra kell elsősorban, hanem a legnagyobb csodákat teremtő erők: ész, lélek, munka, kitartás, szeretet!”

1935. szeptember 10-én a Magyar Rádió a Liszt-emlékév bevezetéseként emlékezetes koncertet rendezett. A Nemzetközi Rádióunió akkoriban változtatott a cserehangversenyek addigi rendjén. A színvonal emelésével egyúttal kötelezővé tette az Unió tagjai számára a kölcsönös közvetítést. Így a Budapestről sugárzott hangversenyt 16 ország 100-nál több rádióállomása közvetítette. „A Magyar Rádiónak jutott az a megtiszteltetés, hogy e valóban ünnepinek ígérkező hangversenysorozatban elsőnek álljon zeneművészetével a világ láthatatlan nagy pódiumára. Küszöbön a Liszt-év és éppen ezért az első újrendszerű Európa-hangversenynek nemcsak zenei, de magyar szempontból sem lehetett volna szebb és ünnepibb keretet adni, minthogy ez az est Liszt halhatatlan lángelméjének hódol.

Este fél 9-kor a bemondó bekonferálta, hogy a Magyar Rádió Liszt-hangversenye következik Európa és Amerika részére. Dohnányi Ernő karmesteri pálcája nyomán felhangzott a *Tasso* című szimfonikus költemény. Ezt követte a *Haláltánc*: a Dies irae hátborzongató változatait Bartók Béla játszotta zongorán, megdöbbentő mélységgel és csodálatos virtuozitással.

Ritka esemény! Bartók, mint virtuóz és Liszt játékos! Majd Báthy Anna megkapó művészettel énekelt két dalt. A hangversenyt Szentgyörgyi László

fiatal hegedűművész szólójával a *XIV. magyar rapszódia* fejezte be, amelyet talán sehol sem tudnának úgy előadni, mint ahogy mi magunk tudjuk az egész világ elé tárni a nagy zenész vallomását magyarsága mellett.”

A Liszt emlékévi eseményei (1936)

Bartók Béla székfoglaló előadása a Magyar Tudományos Akadémián
(mzzt.hu)

1936. február 3-án **Liszt problémák** címmel tartotta meg **Bartók Béla székfoglaló előadását a Magyar Tudományos Akadémián**. A bevezetésből idézek: „Négy kérdést tűztem ki vizsgálat tárgyául: négy olyan kérdést, amely minket Liszt Ferencsel és élete művével kapcsolatban különösen érdekelhet. Az első kérdés arra vonatkozik, vajon mennyire érti meg a mai nemzedék Liszt szerzeményeit, mit szeret közülük jobban, mit kevésbé. 25 évvel ezelőtt cikket közöltem egy folyóiratban *Liszt zenéje és a mai közönség* címmel, ebben megpróbáltam erre a kérdésre feleletet adni, hogy az akkori zenebarátok és átlagzenészek bizony majdnem kizárólag Lisztnek az aránylag kisebb jelentőségű, inkább csak külső csillogású műveit fogadták el és kedvelték, a legbecsesebbeket, a csodálatosan jövőbe mutatókat visszautasították, nem szerették, nem kellett nekik. Azóta ugyan sokat javult a helyzet, de még mindig nem tartunk ott, ahol lehetne és kellene.

Papp Viktor *Liszt Ferenc élő magyar tanítványai* c. könyve is **1936**-ban jelent meg. Részlet a kötet bevezetőjéből: „Liszt sokrétű egyéniségének egyik jellegzetes vonása: tanító-hajlama, mely egész életén végig vonult. Nem volt a mai értelemben vett pedagógus, hat évtizeden át mégis ő tanította zenére a világot, Párizsban, Genfben, Weimárban, Rómában és Budapesten.

Liszt Ferenc tanítványai *megjelölt* emberek. Megkülönböztetett tiszteletben járnak közöttünk. Hiszen ők látták a mestert, hallották a hangját, gyönyörködtek a páratlan zongoraművészetében, dicsekedtek kézszerítésével, legendás homlokcsókjával, feddésével, vagy elismerésével. Tanítványainak száma: 427, köztük olyan nevek, mint Emil Sauer, Hans von Bülow, Felix Weingartner, Joachim József, Nikisch Artur, Mosonyi Mihály, Szendy Árpád, Thomán István és Zichy Géza. Szinte elkáprázik az ember szeme a tündöklő névsortól.”

Liszt-emlékezés Doborjánban és Bayreuthban (1936)

Liszt Ferenc szülőháza-múzeum (Doborján-Raiding, Ausztria)
(Liszt-haus.at)

1936.július 31-én Liszt Ferenc halálának 50. évfordulóján magyar küldöttség zarándokolt a burgenlandi Doborjánba, hogy a szülőházában emlékezzenek a zeneszerzőre. A tervek szerint több ezer ember utazott volna külön filléres vonattal, de az osztrák kormány „fertőző betegségekre” hivatkozva nem engedélyezte a beutazást. A kulturális intézmények képviselői mégis megjelentek az ünnepségen. Nevükben Hlatky Endre, a Rádió igazgatója helyezte el a koszorút, a következő felírással: „Liszt Ferenc dicső emlékének a Magyar Nemzet”

Bayreuthban, ahol Liszt hamvai nyugszanak, ugyancsak tartottak ünnepi hetet. A hangverseny sorozat kiemelkedő eseménye: Liszt Szent Erzsébet legendájának előadása volt, a budapesti Operaház együttesének tolmácsolásában. Az Operaház 270 tagú személyzete, szólisták, kórus és zenekar külön vonaton utazott Bayreuthba. Velük tartott néhány száz magyar zenebarát is. A scenírozott oratórium előadása Magyar Rádió is közvetítette Bayreuthból.

A Liszt emlékvé zarása (1936)

*A Liszt Ferenc Emlékéke rendezett XXVI. (szombathelyi) Országos Dalaverseny
ünnepi kórusa*

LISZT FERENCHEZ
Vörösmarty Mihály

KODÁLY Zoltán
(1936)

Maestoso, ma con moto (♩ = 55-62)

A Sz. dicső emléke jótételei szüntelenül élnek, ha nincs híján jótétele.

© 1972 by Editio Musica, Budapest
Külföldi jogait a VEGYESKAROK című kiadvány (Z. 6725)
Z. 12468

Liszt Ferenchez (8:23)

Kodály Zoltán-Vörösmarty Mihály: Liszt Ferenchez

Debreceni Kodály Kórus, vezényel: Erdei Péter

© 2005 HUNGAROTON RECORDS LTD.

Megemlítek még egy vidéki bemutatót is: Szombathelyen, az országos dalosversenyen hangzott el először **Kodály Zoltán Liszt Ferenchez** c. kórusa, amelyet Vörösmarty Mihály ódájára komponált. A felsorolt műsorok is illusztrálják, hogy a magyar zenei élet minden ága, a fővárosban és vidéken egyaránt, bekapcsolódott a Liszt-év eseményeibe. Az emlékévet a *Krisztus-oratórium* előadása zárta a Zeneakadémián, Vittorio Guy olasz karmester vezényletével. A jubileumi esztendő mottója is lehetett az a gondolat, amelyet Liszt Ferenc e mű címszavaira írt: „Járjunk az igazság útjain szeretetben, s mindenképpen növekedjünk Ő hozzá, aki a Fő: Krisztus!”

Dohnányi Ernő levele Liszt Ferenc jelképes sírhelyével kapcsolatosan (1936)

1936-ban, Liszt Ferenc halálának 50. évfordulóján a zenei közvélemény hatására Papp Viktor zenetörténész fogalmazta meg azt az elgondolást, hogy amíg nem sikerül Liszt hamvainak hazahozatala Bayreuthból, addig is állítson a nemzet szimbolikus díszsírhelyet számára, ahol mindenki láthatná, hogy a nyitott sír hazánk nagy fia hamvainak hazatérését várja.

Papp Viktor javaslatára elsőként Dohnányi Ernő válaszolt: „Kedves Barátom! Kitűnő gondolatod, hogy addig is, amíg Liszt Ferencnek idegenben pihenő hamvait alkalmas időpontban hazahozatjuk, emeltessék emlékezetére egy mauzóleum vagy jelképes sírhely: a legnagyobb örömmel fogadom. A magam részéről a belvárosi Ferences templomban emelendő jelképes síremlék létesítését tartom a nagy Mester emlékéhez legméltóbbnak, hiszen ez a hely volt számtalanszor Liszt lelki elmélyülésének, imába borulásának szentelt helye.

Azt is szükségesnek találom, hogy e síremlék közadakozásból állíttassék fel, mert ilyképpen lesz a nemzet összességének megnyilatkozásává. Én készséggel állok személyemben is a megmozdulás mellé, és bízom benne, hogy országunk művészei teljes lelkesedéssel fogják a gondolatot szolgálni. A Liszt Ferenc-kultusz fejlesztése érdekében való nemes elgondolás rám mindenkor számíthat. Szeretettel üdvözl: Dohnányi Ernő. Budapest, 1936. április 26.”

Liszt Ferenc születésének 150. évfordulója (1961)

Liszt Ferenc születésének 150. évfordulóját számtalan hangversenyen ünnepelték az egész év folyamán. Sokszor felvetődött már a kérdés, hogy Liszt magyar volt-e? Az egykori Magyarországon, Doborjánban született 1811. október 22-én. Anyanyelve német, irodalmi nyelve francia. Mégis, amikor 1838-ban meghallotta a pest-budai pusztító árvíz hírért, egyik levelében többek között ezt írta: „Vissza helyezkedtem a múltba és fölleltem szívemben gyermekkori emlékeim minden kincsét, tisztán, érintetlenül. Nagyszerű tájkép bontakozott ki lelki szemeim előtt: a Duna folyó, a széles rónaság, a termékeny föld. Magyarország, az én hazám! Én is fia vagyok ennek a féktelen nemzetnek, amelyre még bizonyára jobb napok várnak! Ez a faj mindig büszke és hősiessé volt. Dicsőséges jövő vár rá, mert bátor és erős.” Liszt Ferenc szavait – még ha kicsit patetikus hangzók is, mégis jólesik újra olvasni.

Liszt Ferenc szimfonikus költeményei (1984)

1984-ben kezdődött el az a sorozat, amelyben a Rádiózenekar Liszt Ferenc valamennyi szimfonikus költeményét eljátszotta Budapest hangversenytermeiben, rádiófelvételen és hanglemezen. A nagyszabású vállalkozás irányítója Joó Árpád Kanadában élő karmester volt, aki egyre gyakrabban vendégszerepelt Budapesten.

Liszt Ferenc életművében a szimfonikus költemények kiemelkedő helyet foglalnak el. Számukat a szerző eredetileg 12-re tervezte – a régi mesterek szokása volt 6-os, 12-es, vagy 24-es szériákat komponálni – később azonban megtoldotta még egy, *A bölcsőtől a sírig* című, Zichy Mihály rajzának ihletésére született kései remekművel. A sorozat legnépszerűbb darabja a *Les préludes*. Figyelmet érdemelnek azonban azok is, amelyek Liszt magyarságtudatát, hazafias érzéseit fejezik ki. Ezek közé tartozik a *Hungária* című szimfonikus költemény.

Amikor Liszt Ferenc 1838-ban Pestre érkezett, Vörösmarty Mihály *Liszt Ferenchez* című lángoló szavú ódával köszöntötte a világhírű zeneszerzőt, akiben ez a vers mély nyomokat hagyott és a *Hungária* című művével válaszolt rá. Ez az egyetlen szimfonikus költemény, amelyet idehaza – a pesti Nemzeti Színházban – mutattak be, a zeneszerző vezényletével. A kompozíció magyaros

témái, dallamvilága, ritmikája, színes hangszerelése jelentősen hozzájárult Liszt Ferenc magyarországi népszerűségéhez.

Zichy Mihály grafikája

Liszt Ferenc: A bölcsőtől a sírig (15:22)

A bölcsőtől a sírig (németül: Von der Wiege bis zum Grabe, franciául: Du berceau jusqu'au cercueil) Liszt Ferenc utolsó, tizenharmadik szimfonikus költeménye, műjegyzékszám S.107. A művet 1881–1882-ben komponálta, a teljes mű bemutatásának időpontja bizonytalan. Nyomtatásban 1883-ban jelent meg a Bote und Bock kiadónál.

1.A bölcső (Die Wiege): Andante **00:00**;

2.Küzdelem a létért (Der Kampf um's Dasein): Agitato rapido **05:18**;

3.A sír: a túlvilági élet bölcsője (Zum Grabe, die Wiege des zukünftigen Lebens):

Moderato quasi Andante. Alla breve **08:07**

BBC Skót Szimfonikus Zenekara, vezényel: Ilan Volkov

LISZT: HUNGARIA S. 103 (22:27)

Kodály Filharmónia, Debrecen, vezényel: Philippe de Chalendar